

Analýza – veřejné
zakázky a střet zájmů

Rekapitulace Vašeho dotazu

Popisujete situaci ohledně víceúčelové pasáže nacházející se mezi dvěma budovami, z nichž jedna je ve správě městské části a druhá v soukromém vlastnictví. Městská část má v úmyslu budovu, kterou má ve správě, rekonstruovat. Zabýváte se dvěma otázkami, které v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí vyvstaly. Ty lze shrnout následovně:

1. Možný střet zájmů z důvodů propojení místostarosty městské části na druhou z budov, ve které mají sídlo právnické osoby, ve kterých místostarosta zastává funkci statutárního orgánu.
2. Městská část vydala interní metodiku pro zadávání veřejných zakázek. V tomto případě ale Rada MČ schválila výjimku. Veřejná zakázka na vypracování projektové dokumentace na rekonstrukci budovy ve správě MČ (zakázka v hodnotě 160 000 Kč vč. DPH) byla zadána postupem mimo tuto metodiku, a to přímým zadáním jednomu dodavateli. Rada MČ tento postup nijak neodůvodnila. Ptáte se, jestli je povolení výjimky bez odůvodnění v souladu se zákonem.

Naše doporučení

V odpovědi na Váš dotaz se zabýváme třemi oblastmi: pravidly pro zadávání veřejných zakázek, problematikou střetu zájmů a zásadami pro hospodaření obce. S ohledem na jednotlivé oblasti shrnujeme následující.

- Interní metodiky jsou nezávazným dokumentem. Právně závazné jsou pouze právní předpisy. Ve Vašem případě se jedná o tzv. zakázku malého rozsahu, kde je podle zákona možné učinit výjimku a zakázku zadat bez zadávacího řízení. Nadále je ovšem třeba řídit se zásadami pro veřejné zadávání. Z předložených podkladů vyplývá, že zásady zřejmě nebyly dodrženy, když rozhodnutí o zadání jednomu dodavateli není nijak odůvodněno.
- Na základě informací, které uvádíte, jsme střet zájmů neodhalili. To ale nevylučuje, že by zde při bližším pohledu nemohl být. Kritéria, která je třeba zkoumat, uvádíme níže.
- Obec je povinna se svým majetkem nakládat jako řádný hospodář. Pokud máte podezření na nehospodárné zacházení s obecním majetkem, můžete podat podět ke kontrole obce k ministerstvu vnitra.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

- Manuál [Jaká jsou pravidla pro zakázky malého rozsahu?](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/jaka-pravidla-plati-pro-zakazky-maleho-roz)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/jaka-pravidla-plati-pro-zakazky-maleho-roz>
- Manuál [Jak si pohlídat střet zájmů?](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/transparentnost-a-nakladani-s-informacemi/transparentnost-a-nakladani-s-informacemi/rada/jak-si-p)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/transparentnost-a-nakladani-s-informacemi/transparentnost-a-nakladani-s-informacemi/rada/jak-si-p>
- Manuál [Nástroje občana při kontrole hospodaření obce.](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/nastroje-obcana-pri-kontrole-hospodareni-o)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/nastroje-obcana-pri-kontrole-hospodareni-o>

- Vzor [Podnět k provedení kontroly obce](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/vzor/podnet-k-provedeni-kontroly-obce)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/vzor/podnet-k-provedeni-kontroly-obce>

Podrobný právní rozbor

Odpověď na váš dotaz lze rozdělit do tří oblastí, kterým se budeme postupně věnovat. První oblastí je zadávání veřejných zakázek a právní povaha interních metodik. Druhou oblastí je střet zájmů veřejných činitelů. Třetí oblastí jsou pak obecná pravidla pro hospodaření s obecním majetkem.

Zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Na začátek je třeba vyjasnit právní povahu metodik obecně. Metodiky jsou správními orgány vydávány k bližší specifikaci postupů, kterými tyto orgány naplňují svoje povinnosti. Nejsou pro ně nicméně závazné a je možné z postupu předvídaného metodikou učinit výjimku. Na druhou stranu v případě, že daný orgán metodiku vydá, je založeno legitimní očekávání, že bude podle této metodiky postupovat. Proto v případě, že se hodlá od postupu předvídaného metodikou odchýlit, měl by svůj postup řádně odůvodnit a přesvědčivě vysvětlit, proč v daném případě přistoupil k jinému postupu.

Právně závazná úprava je obsažena v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále „ZVZ“). Podle § 2 ZVZ je veřejnou zakázkou smlouva mezi poskytovatelem a dodavatelem, z které plyne povinnost dodavatele dodat zboží nebo služby. Mezi veřejné zakázky tak nepatří například pracovní smlouva, ale smlouva o vypracování projektové dokumentace ano. Obecně mají podle ZVZ povinnost zadávat zakázky subjekty uvedené v § 4, mezi nimi i územní samosprávné celky.

ZVZ rozlišuje několik režimů zadávání veřejných zakázek podle ceny. Rozhodující je předpokládaná cena veřejné zakázky bez DPH, ale s uvedením všech předpokládaných položek. Jedná se o tyto režimy:

- Nadlimitní veřejné zakázky podle § 25 ZVZ. Limity pro tento režim jsou určeny nařízením vlády č. 172/2016 Sb. Liší se podle odvětví, řádově se ale jedná o částky v hodnotě desítek milionů Kč.
- Podlimitní veřejné zakázky podle § 26 ZVZ. Jedná se o zakázky, které nedosahují hranice pro nadlimitní veřejné zakázky, ale jsou nákladnější nežli zakázky malého rozsahu.
- Veřejné zakázky malého rozsahu podle § 27 ZVZ. Jedná se o zakázky do předpokládané hodnoty 2 miliony Kč u zboží a služeb, 6 milionů v případě stavebních prací.

U nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek vždy musí proběhnout zadávací řízení, i když různě přísné podle hodnoty zakázky a jejího druhu. Pro Váš případ je důležité, že u zakázek malého rozsahu zadavatel podle § 31 ZVZ nemá povinnost zadávací řízení vypisovat. Musí se ale řídit zásadami pro veřejné zakázky, což podle § 6 ZVZ jsou transparentnost, přiměřenost, rovné zacházení a zákaz diskriminace. Je tedy teoreticky možné, aby oslovil konkrétní společnost s nabídkou zakázky. Svůj postup by nicméně měl řádně zdůvodnit, aby bylo možné přezkoumat, zda byly zásady zadávání dodrženy. Zdůvodnění je rovněž podmínkou pro dodržení zásady transparentnosti.

Více o se dozvíte v našem manuálu [Jaká jsou pravidla pro zakázky malého rozsahu?](#)

Střet zájmů veřejných činitelů podle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (dále „ZSZ“)

Tento zákon upravuje problematiku střetu zájmů u veřejných činitelů. V ustanovení § 2 nalezneme seznam osob, které jsou veřejnými funkcionáři – podle § 2 odst. 1 písm. o ZSZ je jím i zastupitel územního samosprávného celku. Z toho plyne, že na místostarostku městské části se tento zákon vztahuje.

Střetem zájmu je podle § 3 ZSZ situace, kdy je veřejný funkcionář ve výkonu své funkce ovlivněn svými osobními zájmy (včetně zájmů svých blízkých osob). Zákon mimo jiné zakazuje ohrozit veřejný zájem dle § 3 odst. 3 ZSZ využitím své veřejné funkce pro získání majetkového nebo jiného prospěchu pro sebe nebo jinou osobu.

Je třeba si uvědomit, že střet zájmů může být v některých případech naprosto zřejmý, jindy se skrývá v detailech. Tak to může být i v případě, který popisujete. Lze uvažovat o tom, že by rekonstrukce pasáže měla pozitivní dopad i na uživatele bezprostředně sousedících nemovitostí. Pokud by zájem takových uživatelů podstatně převyšoval nad obecným zájmem na rekonstrukci, resp. v zájmu městské části by bylo primárně prostředky investovat jinam, mohly by být dány podmínky pro střet zájmů. Jedná se ovšem pouze o hypotetický příklad. Na základě Vámi uvedených informací nebylo možné určit, zda v daném případě je či není střet zájmů přítomen.

Více se můžete dočíst v našem manuálu [Jak si pohlídat střet zájmů?](#)

Hospodaření obce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (dále „zákon o obcích“)

Zásady pro hospodaření s obecním majetkem lze nalézt v § 38 až 45 zákona o obcích. Podle § 38 odst. 1 musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy. Obec je povinna pečovat o rozvoj svého majetku. Ve Vašem případě by mohlo být s obecním majetkem nakládáno nehospodárně, pokud by rekonstrukcí byly sledovány soukromé zájmy jiných subjektů, a nikoli veřejný zájem občanů městské části. Více o hospodaření s obecním majetkem se dozvíte v našem manuálu [Nástroje občana při kontrole hospodaření obce](#).

Pokud máte podezření na nehospodárné využívání obecního majetku, můžete podat podnět k prošetření obce podle § 129 zákona o obcích k Ministerstvu vnitra, které je dozorovým orgánem nad obcemi obecně. K podání podnětu můžete využít náš vzor [Podnět k provedení kontroly obce](#). Je ale důležité vědět, že je na úvaze ministerstva, jestli kontrolu uskuteční. Zákon mu neukládá žádnou povinnost skutečně kontrolu provést.

Zpracováno ke dni 22. 5. 2020.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#).

Děkujeme.

Další tipy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává právní manuály k oblastem, na které se často ptáte.

Mohlo by Vás zajímat také

- Manuál [Práva občanů obcí a krajů](#)

Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/zapojeni-verejnosti/zapojeni-verejnosti/rada/prava-obcanu-obci-a-kraju>

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.